ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 5.6.2013
COM(2013) 345 final

2013/0190 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно приемането на еврото от Латвия на 1 януари 2014 г.

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

На 3 май 1998 г. Съветът прие решение, че Белгия, Германия, Испания, Франция, Ирландия, Италия, Люксембург, Нидерландия, Португалия, Австрия и Финландия са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 1999 г. Дания и Обединеното кралство се възползваха от своето право на неучастие и затова не бяха подложени на оценка от страна на Съвета. Гърция и Швеция бяха разглеждани от Съвета като държави членки с дерогация. На 19 юни 2000 г. Съветът реши, че Гърция е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2001 г. Държавите, които се присъединиха към Европейския съюз на 1 май 2004 г. (Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия) станаха държави членки с дерогация по член 4 от съответния акт за присъединяване. На 11 юли 2006 г. Съветът реши, че Словения е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2007 г. България и Румъния, които се присъединиха към Европейския съюз на 1 януари 2007 г., станаха държави членки с дерогация по член 5 от съответния акт за присъединяване. На 10 юли 2007 г. Съветът реши, че Кипър и Малта са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2008 г. На 8 юли 2008 г. Съветът реши, че Словакия е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2009 г. На 13 юли 2010 г. Съветът реши, че Естония е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2011 г. Хърватия ще се присъедини към Европейския съюз на 1 юли 2013 г. и ще стане държава членка с дерогация по член 5 от Акта за присъединяване.

В член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-долу „Договорът“) се предвижда, че най-малко веднъж на всеки две години или при искане от държава членка с дерогация Комисията и Европейската централна банка (ЕЦБ) трябва да докладват на Съвета относно напредъка на държавите членки с дерогация при изпълнението на техните задължения във връзка с постигането на икономически и паричен съюз. Въз основа на своя доклад и доклада на ЕЦБ Комисията може да представи на Съвета предложение за решение на Съвета за отмяна на дерогацията за държавите членки, които изпълняват необходимите условия, в съответствие с процедурата по член 140, параграф 2.

Предишните редовни доклади на Комисията и ЕЦБ за конвергенцията бяха приети през май 2012 г. На 5 март 2013 г. Латвия представи искане за нова оценка на конвергенцията, за да въведе еврото на 1 януари 2014 г., ако дерогацията бъде отменена. В отговор на това искане Комисията и ЕЦБ подготвиха доклади за конвергенцията за Латвия.

Докладът на Комисията за конвергенцията от 2013 г. за Латвия бе приет от колегията на 5 юни 2013 г. ЕЦБ прие своя доклад на 3 юни. Докладите включват преглед на съвместимостта на националното законодателство на Латвия, включително устройствения закон на националната централна банка, с членове 130 и 131 от Договора и с Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ. В докладите се проучва и дали е постигната висока степен на устойчива конвергенция чрез изпълнението на критериите за конвергенция и се отчитат редица други фактори, посочени в член 140, параграф 1, последната алинея от Договора.

В своя Доклад за конвергенцията Комисията прави заключението, че Латвия изпълнява условията за приемане на еврото.

Въз основа на своя доклад и доклада на ЕЦБ Комисията прие приложеното предложение за решение на Съвета за отмяна на дерогацията за Латвия от 1 януари 2014 г.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

В Икономическия и финансов комитет (ИФК) и в Съвета по икономическите и финансовите въпроси/Еврогрупата под различна форма редовно се провеждат обсъждания с държавите членки относно предизвикателствата пред икономическата политика. Тук се включват неофициални обсъждания по въпроси, които са от особено значение за подготовката за евентуално влизане в еврозоната (вкл. по въпроси, свързани с политиката по валутните курсове). В рамките на конференции и семинари или по конкретни поводи се провеждат разговори с представители на академичните среди и други заинтересовани групи.

Икономическите промени в еврозоната и държавите членки се оценяват в рамката на различни процедури за координиране и надзор на икономическата политика (по-конкретно съгласно член 121 от Договора), както и в контекста на редовното наблюдение и редовния анализ, извършвани от Комисията по отношение на промените в отделните държави и в цялата еврозона (в т.ч. прогнози, редовни публикации, материали, предоставяни на ИФК и Съвета по икономическите и финансовите въпроси/Еврогрупата). Съгласно принципа на пропорционалност и в съответствие с установената практика Комисията предлага да не изготвя официална оценка на въздействието.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

3.1. Правно основание

Правното основание на настоящото предложение е член 140, параграф 2 от Договора, с който се установява процедурата за решение на Съвета относно приемането на еврото и за отмяна на дерогацията в съответните държави членки.

Съветът гласува по предложението на Комисията след консултация с Европейския парламент, след обсъждания в Европейския съвет и след получаването на препоръка, приета с квалифицирано мнозинство от членовете на Съвета, представляващи държавите членки, чиято парична единица е еврото.

3.2. Субсидиарност и пропорционалност

Предложението е от изключителната компетентност на Съюза. Следователно принципът на субсидиарност не се прилага.

Настоящата инициатива не надхвърля необходимото за постигането на заложената цел и следователно отговаря на принципа на пропорционалност.

3.3. Избор на нормативен акт

Решението е единственият подходящ нормативен акт съгласно член 140, параграф 2 от Договора.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Съюза.

2013/0190 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно приемането на еврото от Латвия на 1 януари 2014 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 140, параграф 2 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид доклада на Европейската комисия[1],

като взе предвид доклада на Европейската централна банка[2],

като взе предвид становището на Европейския парламент,

като взе предвид обсъжданията в Европейския съвет,

като взе предвид препоръката на членовете на Съвета, представляващи държавите членки, чиято парична единица е еврото,

като има предвид, че:

(1) Третият етап на икономическия и паричен съюз (ИПС) започна на 1 януари 1999 г. На своето заседание в Брюксел на 3 май 1998 г. Съветът в състав държавни и правителствени ръководители реши, че Белгия, Германия, Испания, Франция, Ирландия, Италия, Люксембург, Нидерландия, Австрия, Португалия и Финландия са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 1999 г.[3]

(2) С Решение 2000/427/ЕО[4] Съветът реши, че Гърция е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2001 г. С Решение 2006/495/ЕО[5] Съветът реши, че Словения е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2007 г. С Решение 2007/503/ЕО[6] и Решение 2007/504/ЕО[7] Съветът реши, че Кипър и Малта са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2008 г. С Решение 2008/608/ЕО[8] Съветът реши, че Словакия е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото. С Решение 2010/416/ЕС[9] Съветът реши, че Естония е изпълнила необходимите условия за приемане на еврото.

1

2

3 Решение 1998/317/ЕО (ОВ L 139, 11.5.1998 г., стр. 30).

4 ОВ L 167, 7.7.2000 г., стр. 19.

5 ОВ L 195, 15.7.2006 г., стр. 25.

6 ОВ L 186, 18.7.2007 г., стр. 29.

7 ОВ L 186, 18.7.2007 г., стр. 32.

8 ОВ L 195, 24.7.2008 г., стр. 24.

9 ОВ L 196, 28.7.2010 г., стр. 24.

(3) Съгласно параграф 1 от Протокола за някои разпоредби, отнасящи се до Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, приложен към Договора за създаване на Европейската общност (наричан по-долу „Договорът за ЕО“), Обединеното кралство уведоми Съвета, че не възнамерява да премине към третия етап на ИПС от 1 януари 1999 г. Това уведомление не е променяно. В съответствие с параграф 1 от Протокола за някои разпоредби относно Дания, приложен към Договора за ЕО, и в съответствие с решението, взето от държавните и правителствените ръководители в Единбург през декември 1992 г., Дания е уведомила Съвета, че няма да участва на третия етап на ИПС. Дания не е поискала започване на процедурата по член 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-долу „Договорът“).

(4) По силата на Решение 98/317/ЕО на Швеция е предоставена дерогация по член 139, параграф 1 от Договора. Съгласно член 4 от Акта за присъединяване от 2003 г.[10] на Чешката република, Латвия, Литва, Унгария и Полша е предоставена дерогация по член 139, параграф 1 от Договора. Съгласно член 5 от Акта за присъединяване от 2005 г.[11] на България и Румъния е предоставена дерогация по член 139, параграф 1 от Договора. Съгласно член 5 от Акта за присъединяване[12] на Хърватия е предоставена дерогация по член 139, параграф 1 от Договора.

(5) Европейската Централна Банка (ЕЦБ) бе учредена на 1 юли 1998 г. Европейската парична система беше заменена с валутен механизъм, чието създаване е договорено с резолюция на Европейския съвет от 16 юни 1997 г. за установяването на валутен механизъм на третия етап на икономическия и паричен съюз[13]. Процедурите за валутния механизъм на третия етап на икономическия и паричен съюз (ВМ II) бяха определени в Споразумението от 16 март 2006 г. между Европейската централна банка и националните централни банки на държавите членки извън еврозоната за определяне на процедурите за работа на механизма на обменните курсове в третия етап на Икономическия и паричен съюз[14].

(6) В член 140, параграф 2 от Договора се предвиждат процедурите за отмяна на дерогацията за съответните държави членки. Най-малко веднъж на всеки две години или по искане на държава членка с дерогация Комисията и ЕЦБ докладват на Съвета в съответствие с процедурата, предвидена в член 140, параграф 1 от Договора. На 5 март 2013 г. Латвия представи официално искане за оценка на конвергенцията.

(7) При необходимост националните законодателства на държавите членки, включително устройствените закони или уставите на националните централни банки, се адаптират с цел да се гарантира съвместимост с членове 130 и 131 от Договора и с Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка („Уставът на ЕСЦБ и ЕЦБ“). В докладите на Комисията и ЕЦБ се дава подробна оценка на съвместимостта на законодателството на Латвия с членове 130 и 131 от Договора и с Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ.

---

10 ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 33.
11 ОВ L 157, 21.6.2005 г., стр. 203.
12 ОВ L 112, 24.4.2012 г., стр. 21.
13 ОВ C 236, 2.8.1997 г., стр. 5.
14 ОВ C 73, 25.3.2006 г, стр. 21. Споразумение, изменено със Споразумението от 14 декември 2007 г. (ОВ C 319, 29.12.2007 г., стр. 7).

(8) Съгласно член 1 от Протокол № 13 относно критериите за конвергенция, посочени в член 140 от Договора, изпълнението на критерия за ценова стабилност по член 140, параграф 1, първо тире от Договора означава, че в съответната държава членка е налице устойчивост на цените и средният темп на инфлацията за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите не превишава с повече от 1,5 процентни пункта темпа на инфлация, която съществува в онези най-много три държави членки с най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. За целите на критерия за ценова стабилност инфлацията се измерва с помощта на хармонизираните индекси на потребителските цени (ХИПЦ), определени в Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета от 23 октомври 1995 г. относно хармонизираните индекси на потребителските цени[15]. За да се оцени изпълнението на критерия за ценова стабилност, инфлацията в определена държава членка се измерва чрез процентното изменение в средноаритметичната стойност на дванадесет месечни индекса спрямо средноаритметичната стойност на дванадесет месечни индекса от предходния период. В докладите на Комисията и ЕЦБ референтната стойност бе изчислена като непретеглена средноаритметична стойност на темповете на инфлация на трите държави членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност плюс 1,5 процентни пункта. За едногодишния период до края на април 2013 г. изчислената референтна стойност за инфлацията е 2,7 %, като трите държави членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност са Швеция, Латвия и Ирландия с темп на инфлация съответно 0,8 %, 1,3 % и 1,6 %. Оправдано е от списъка на държавите членки с най-добри резултати да бъдат изключени страните, чиито темпове на инфлация не се смятат за подходяща референтна стойност за другите държави членки. В миналото такива случаи бяха установени в докладите за конвергенцията от 2004 и 2010 г. Сега е целесъобразно от списъка на държавите членки с най-добри резултати да бъде изключена Гърция, тъй като темпът на инфлация и профилът ѝ се отклоняват твърде много от средния за еврозоната, което се дължи главно на необходимостта от значителни икономически реформи и извънредното положение в гръцката икономика; включването ѝ би се отразило по неподходящ начин на референтната стойност и следователно на справедливостта на критерия[16].

(9) Съгласно член 2 от Протокол № 13 изпълнението на критерия за състоянието на бюджета на сектор „Държавно управление“ съгласно член 140, параграф 1, второ тире от Договора означава, че към момента на прегледа на резултатите по отношение на засегнатата държава членка няма действащо решение на Съвета в съответствие с член 126, параграф 6 от Договора за наличието на прекомерен бюджетен дефицит.

(10) Съгласно член 3 от Протокол № 13 изпълнението на критерия за участие във валутния механизъм (ВМ) на Европейската парична система, посочен в член 140, параграф 1, трето тире от Договора, означава, че държавата членка е спазвала нормалните граници на отклонение, предвидени във ВМ, без голямо напрежение най-малко през последните две години преди прегледа на

[15] ОВ L 257, 27.10.1995 г., стр. 1. Регламент, изменен с Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 284, 31.10.2003 г., стр. 1) и с Регламент (ЕО) № 596/2009 на Европейския парламент и на Съвета.

[16] През април 2013 г. средният темп на инфлация за 12 месеца в Гърция бе 0,4 %, докато в еврозоната той бе 2,2 %, като се предвижда разликата да нараства през следващите месеци.

резултатите. По-конкретно, държавата членка не трябва да е извършвала девалвация на двустранния централен курс на своята валута към еврото по своя инициатива през същия период. От 1 януари 1999 г. с ВМ II се установява рамката за оценяване на изпълнението на критерия за валутния курс. При оценяването на изпълнението на този критерий в своите доклади Комисията и ЕЦБ са проучили двегодишния период до 16 май 2013 г.

(11) Съгласно член 4 от Протокол № 13 изпълнението на критерия за конвергенция на лихвените проценти съгласно член 140, параграф 1, четвърто тире от Договора означава, че за период от една година преди прегледа на резултатите дадена държава членка е имала среден номинален дългосрочен лихвен процент, който не надвишава с повече от два процентни пункта лихвения процент най-много на трите държави членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност. За целите на критерия за конвергенция на лихвените проценти са използвани сравними лихвени проценти за 10-годишни референтни държавни облигации. За да се оцени изпълнението на критерия за лихвените проценти, в докладите на Комисията и ЕЦБ е използвана референтна стойност, изчислена като проста средноаритметична стойност на номиналните дългосрочни лихвени проценти на трите най-добре представили се държави членки по отношение на ценовата стабилност плюс два процентни пункта. По този начин референтната стойност за едногодишния период до април 2013 г. е изчислена на 5,5 на сто.

(12) Съгласно член 5 от Протокол № 13 използваните при сегашната оценка на изпълнението на критериите за конвергенция данни се осигуряват от Комисията. Комисията осигури данните, необходими за изготвянето на настоящото предложение. Бюджетните данни бяха осигурени от Комисията въз основа на докладите на държавите членки до 1 април 2013 г. в съответствие с Регламент (ЕО) № 3605/93 на Съвета от 22 ноември 1993 г. за прилагане на Протокола относно процедурата при прекомерен дефицит, приложен към Договора за създаване на Европейската общност[17].

(13) Въз основа на докладите на Комисията и ЕЦБ относно напредъка на Латвия при изпълнението на нейните задължения за постигането на икономически и паричен съюз бяха направени следните заключения:

а) законодателството на Латвия, включително устройственият закон за националната централна банка, е съвместимо с членове 130 и 131 от Договора и с Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ.

б) по отношение на изпълнението от страна на Латвия на критериите за конвергенция, посочени в четирите тирета на член 140, параграф 1 от Договора:

– средният темп на инфлация в Латвия през годината до края на април 2013 г. е бил 1,3 %, което е много под референтната стойност, и вероятно ще остане под тази стойност през следващите месеци;

– бюджетният дефицит на Латвия е претърпял надеждно и устойчиво намаление до размер под 3 % от БВП до края на 2012 г.; с Решение

[17] ОВ L 332, 31.12.1993 г., стр. 7. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 2103/2005 (ОВ L 337, 22.12.2005 г., стр. 1).

2013/…/ЕС[18] по препоръка на Комисията Съветът отмени Решение 2009/591/ЕО относно наличието на прекомерен дефицит в Латвия.

– Латвия участва във ВМ II от 2 май 2005 г.; при включването на страната във ВМ II властите едностранно се задължиха да поддържат курса на лата в диапазон на колебание от ±1 % спрямо централния курс. През двегодишния период, предхождащ настоящата оценка, курсът на лата не се е отклонявал от централния си курс с повече от ±1 % и не е бил под напрежение;

– през годината до април 2013 г. дългосрочният лихвен процент в Латвия е бил средно 3,8 на сто, което е под референтната стойност.

в) предвид на оценката на съвместимостта на законодателството и изпълнението на критериите за конвергенция и с оглед на допълнителните фактори Латвия изпълнява необходимите условия за приемане на еврото;

18

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Латвия изпълнява необходимите условия за приемане на еврото. Дерогацията за Латвия по член 4 от Акта за присъединяване от 2003 г. се отменя от 1 януари 2014 г.

Член 2

Адресати на настоящото решение са държавите членки.

Член 3

Настоящото решение се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз.*

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател